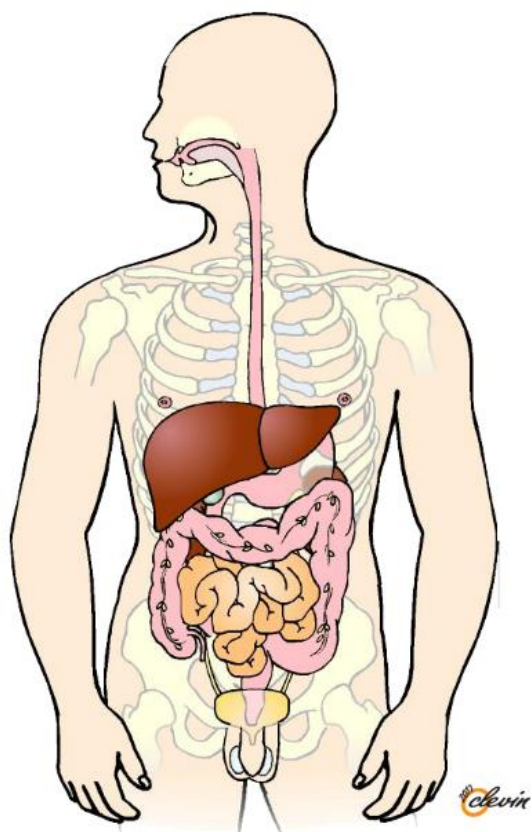


Operation for svulst i leveren

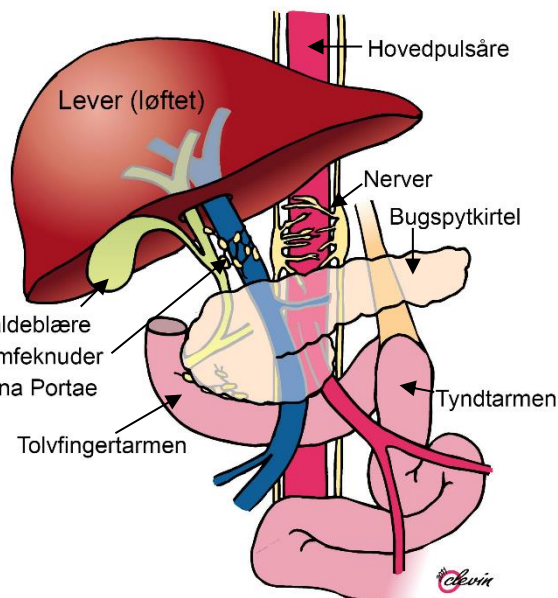
Du er blevet tilbudt en operation, hvor du får fjernet en godartet eller ondartet svulst i leveren.

Leveren sidder opad til højre i bughulen, lige under mellemgulvet. Leveren er et livsnødvendigt organ, men en del af den kan fjernes, uden at det vil have helbredsmæssig betydning for dig.

Denne pjeces beskriver forløbet før, under og efter operationen. Den kan ikke besvare alle spørgsmål, så du og dine pårørende er velkomne til at stille spørgsmål til os, hvis I har behov for det.



Leveren er det brune organ øverst til venstre.
Copyright: Lotte Clevin.



Leveren og de omkringliggende organer.
Copyright Lotte Clevin

SÅDAN FOREGÅR OPERATIONEN

Inden operationen får du den medicin, du har aftalt med anæstesiologen.

Under operationen er du fuldt bedøvet. På operationsafsnittet bliver du mødt af anæstesiopersonalet. Inden du bliver bedøvet, vil anæstesiologen anlægge et smertekateter (epiduralkateter) i ryggen på dig. Du får også lagt et drop på siden af halsen, som bliver brugt til at tilføre væske og medicin.

Under operationen kan der blive anlagt et dræn i bughulen, som skal fjerne den sårvæske, der naturligt dannes efter en operation. Drænet fjernes igen, når

produktionen af sårvæske er aftagende. Lægen vurderer, hvornår det er tilfældet. Operationen varer 2-5 timer.

Efter operationen bliver du kørt til opvågningsstuen, hvor du bliver observeret, indtil du er vågen efter bedøvelsen. Du skal blive på opvågningsafsnittet indtil om aftenen eller indtil dagen efter operationen.

Du kan forvente at blive udskrevet 3-7 dage efter operationen alt afhængig af operationens omfang.

SÅDAN FORBEREDER DU DIG I UGERNE OP TIL OPERATIONEN

Motionér hver dag

Det er vigtigt, at du er i så god fysisk form som muligt. Prøv derfor at få lidt motion hver dag, gerne i form af en gå- eller cykeltur.

Spis godt

Det er vigtigt, at din ernæringstilstand ved indlæggelsen er så god som muligt.

Undgå alkohol og tobak

Vi anbefaler, at du undgår at ryge og drikke alkohol, da rygning og alkohol kan øge risikoen for komplikationer i forbindelse med operationen. Du må gerne bruge nikotinplaster.

Tal med venner og familie

Tal med din familie og nære venner, og lad dem gerne læse denne pjece. Skriv eventuelle spørgsmål ned, så kan du få svar i forbindelse med indlæggelsen. Det kan være en god idé at have en pårørende med ved ambulante samtaler og samtaler undervejs. Det betyder meget at have en at tale med bagefter, når man har fået vigtig information.

Undlad naturmedicin og kosttilskud

Naturlægemidler og kosttilskud (fx fiskeolie) kan øge risikoen for blødning, påvirke blodtrykket og forlænge udskillelsen af medicin, som anvendes ved bedøvelsen. Vi anbefaler derfor, at du holder pause med naturlægemidler og kosttilskud i ugen op til operationen.

Hvis du har diabetes

Dagen før operationen skal du tage din vanlige diabetesmedicin (tabletter/insulin), som du plejer. På operationsdagen skal du undlade al vanlig diabetesmedicin.

Hold pause med blodfortyndende behandling

Hvis du er i behandling med blodfortyndende medicin (fx Marevan, Marcoumar®, Plavix® (clopidogrel)), skal du kontakte os for at få nærmere besked om, hvornår og hvor længe du skal holde pause fra behandlingen.

SÅDAN FORBEREDER DU DIG I DAGENE OP TIL OPERATIONEN

Mød op til forberedelser i sygeplejeambulatoriet

Hverdagen før eller et par dage før operationen møder du i vores sygeplejeambulatorium til forberedelser. Her skriver vi din journal, og du får taget blodprøver og eventuelt et EKG. I løbet af dagen taler du med en sygeplejerske om dit indlæggelsesforløb. Du skal også tale med en anæstesilæge om bedøvelse og smertebehandling. Derudover kommer du til at tale med den læge, der skal operere dig, hvis ikke du allerede har talt med lægen til forundersøgelsen i ambulatoriet. Hvis lægen ikke er til stede denne dag, kommer du til at hilse på lægen på selve operationsdagen.

Vær forberedt på at der vil forekomme ventetid mellem de forskellige samtaler i løbet af dagen. Besøget i sygeplejeambulatoriet afsluttes senest klokken 14.00. Herefter kan du tage hjem. På selve operationsdagen skal du møde på A1 klokken 6.00.

Vask dig grundigt før operationen

Tag et bad om aftenen eller morgenen, og vask dig grundigt med vand og sæbe – særligt i navlen. Undlad at smøre dig med creme, da det gør desinfektion vanskeligere. Tag rent tøj på.

Fjern makeup og løse genstande

Af hensyn til hygiejne og sikkerhed under operationen skal du forberede dig således:

- **Makeup.** Fjern al makeup og neglelak. Under operationen skal vi kunne iagttage din hud naturlige farver.
- **Smykker.** Fjern løse dele såsom smykker, ur og ringe. Smykker er samlingssted for bakterier, der øger risikoen for infektion.
- **Daglige hjælpemidler.** Brillen, høreapparat og tandprotese tager vi af dig lige inden bedøvelsen.
- **Kontaktlinser.** Linser må du gerne beholde i. Fortæl dog sygeplejersken, hvis du bruger linser.

Mød fastende til operationen

Du skal faste inden bedøvelsen, så din mavesæk er helt tom. Møder du ikke fastende, kan vi være nødt til at aflyse din aftale. Følg derfor disse regler:

- Du må ikke spise fra midnat dagen inden operationen. Du må heller ikke drikke mælkeprodukter.
- Du må gerne drikke klare væsker indtil 2 timer før. Det kan fx være vand, saftvand eller te og kaffe uden mælk.
- For dit velbefindende før og efter bedøvelsen anbefaler vi, at du drikker et stort glas sød saft 2 timer før den planlagte operation og derefter ingenting, indtil bedøvelsen er overstået.
- Du må indtage medicin ifølge aftale med anæstesiologen. Spørg, hvis du er i tvivl.

EFTER OPERATIONEN – MENS DU ER PÅ HOSPITALET

Forvent at være koblet til udstyr

Når du vågner, vil du være koblet til følgende udstyr:

- **Ittslange.** Iiter dit blod, så dine sår og ar heler bedre.
- **Dræn i bughulen.** Igennem drænet kan overskydende væske fra maven løbe ud.
- **Smertekateter i ryggen.** I din ryg sidder det lille plastikrør, som anæstesiologen lagde inden din operation. Du får smertestillende medicin igennem røret. Røret er koblet til en pumpe, der giver

smertestillende medicin. Du kan ved et tryk på en knap give dig selv en ekstra dosis, hvis du har behov for det.

- **Kateter i urinblæren.** I dit urinrør og din urinblære ligger der en slange, der skal tømme din blære. Slangen er koblet til en pose, der opsamler din urin de første par dage.
- **Drop i blodåre.** Droppet kan sidde på hånden eller armen eller på siden af halsen.

Fortæl os om dine smerter

Der er vigtigt, at du fortæller os om dine smerter, så vi kan tilpasse smertelindringen til dit behov.

Smertebehandlingen gør, at du kan trække vejret godt igennem, hoste slim op og komme ud af sengen. Vi vil også spørge ind til dine smerter. Vi bruger en skala fra 0 til 10, når vi spørger ind til dine smerter. Her betyder 0 ingen smerter, og 10 betyder værst tænkelige smerter. Vi kan ikke love dig, at du vil være smertefri under hele indlæggelsen, men smerterne skal være tålelige, så du kan komme ud af sengen og komme omkring.

Kom hurtigt ud af sengen

Det er yderst vigtigt, at du er fysisk aktiv efter operationen. Det forebygger komplikationer såsom blodpropper og lungebetændelse. Du kommer dig hurtigere og bedre efter operationen, når du kommer ud af sengen allerede fra første dag.

Vi regner med, at du går tur på gangen mindst 3 gange dagligt allerede fra første dag og er ude af sengen i mindst 8 timer. Lad gerne dine pårørende ledsage dig på dine ture rundt i afdelingen.

Kom skånsomt ud af sengen

For at skåne dit operationssår skal du lære at komme op i og ud af sengen på en bestemt måde:

- Bøj benene og tril om på siden.
- Før benene ud over sengekanten, samtidig med at du støder fra med den øverste arm.
- Stød fra med den underste arms albue, når kroppen er fri af madrassen.

Tag imod hjælp til hygiejne

Plejepersonalet hjælper dig med den personlige hygiejne og andre fornødenheder, indtil du igen kan klare det selv.

Brug PEP-fløjte

Du får udleveret en såkaldt PEP-fløjte, som skal hjælpe dig med at trække vejret dybt nok og med at løsne sekret mere effektivt efter operationen. Vi anbefaler, at du bruger PEP-fløjten hver time (3 x 10 pust) de første døgn efter operationen. Herefter anbefaler vi, at du bruger fløjten 4-6 gange om dagen for at forebygge komplikationer fra luftvejene.

Trap langsomt op til almindelig kost

Du må spise almindelig mad efter operationen. De første dage kan du opleve kvalme og manglende appetit. Alligevel er det meget vigtigt, at du spiser, så du kan bevare din muskelstyrke og fremme helingen af dine sår. Du kan få medicin mod kvalmen. Hvis din appetit er lille, kan det være en god idé at supplere med proteindrikke.

Tyg tyggegummi for at fremme tarmfunktionen

For at sikre, at din mave-tarm-funktion påvirkes mindst muligt, vil vi give dig afføringsmiddel, hvis du har brug for det. Desuden beder vi dig om at medbringe og tygge sukkerfrit tyggegummi minimum 3 gange om dagen, da det fremmer tarmfunktionen.

Få fjernet klips og dup såret tørt efter brusebad

Såret på maven er sat sammen med små klips. Disse klips skal fjernes 10-12 dage efter operationen, enten på afdelingen eller hos din egen læge, hvis du er udskrevet inden. Hvis såret ikke væsker, fjernes plastret 1 døgn efter operationen. Herefter kan du tage brusebad.

Når du tager brusebad, må vand og sæbe gerne løbe ned over såret. Dup såret tørt med et rent håndklæde efter badet. Herefter er det i reglen ikke nødvendigt at bruge plaster.

I den periode, hvor du har klips i huden, må du ikke tage karbad, gå i spabad, sauna, svømmehal og lignende.

NÅR DU KOMMER HJEM

Beskyt arret

For at få et pænt ar, anbefaler vi, at du beskytter arret med såkaldt englehud-tape, som du kan købe på apoteket. Du kan bruge englehud, når klipsene er fjernet og 3 måneder frem. Beskyt også arret mod

sollys det første år for at undgå misfarvning af arret. Brug rigelig solcreme, eller fortsæt med at bruge englehud-tape. Det er normalt, at et ar klør, når såret heler. Det er også normalt at have blå mærker omkring såret. Disse forsvinder af sig selv i løbet af nogle uger. Rødfarvning af huden lige omkring klipsene er også normalt og kræver ingen behandling. Sårinfektioner ses sjældent, men kan forekomme. Hold øje med svær rødme, hævelse og varme omkring såret. Der kan også forekomme pusflåd (gulligt eller brunligt tyktflydende sekret, der kan være ildelugtende). Henvend dig til din egen læge, hvis du har mistanke om sårinfektion.

Tal om det, der er svært

Det kan være en stor omvæltning at blive udredt for eller at få konstateret kræft og gennemgå en operation. Der vil komme dage, hvor dit humør halter, og hvor alt kan virke uoverskueligt. Det skal der være plads til. Alle har brug for støtte og nogen at tale med. Det er en naturlig reaktion at føle angst og måske være urolig over at komme hjem igen, med det er et forbigående fænomen, der godt kan vare op til nogle måneder. Din familie, dine venner og din egen læge kan være en god støtte for dig. Desuden har Kræftens Bekæmpelse forskellige tilbud til dig.

Forvent at være øm i brystkassen

Du kan forvente at være øm i brystkassen i de første uger efter operationen. Det er helt normalt og skyldes selve operationen, hvor lægen har løftet op i ribbenene for at kunne komme til leveren.

Undgå tunge løft

For at skåne dit operationsområde mest muligt må du kun løfte begrænset i en periode på 8 uger. Som hovedregel skal du ikke løfte mere, end 1 kg i hver hånd – eller til smertegrænsen.

Det er individuelt, hvor smertegrænsen går, så lyt til din krop og respektér dens signaler. Det må ikke presse eller gøre ondt. Du må gerne lave almindeligt husholdningsarbejde.

Vær fysisk aktiv

Det er vigtigt, at du er fysisk aktiv, og du må genoptage fysisk aktivitet umiddelbart efter operationen. Tænk dog på, at bugvæggen er svag efter operationen.



Du må gerne gå ture dagligt. Gør turene længere og længere, og sæt efterhånden tempoet op. Tag gerne en cykeltur, og gør gradvist turene længere, men undgå stejle bakker i starten. Du må svømme, når klipsene er fjernet, og såret er helet.

Forvent at være sygemeldt i en periode

Det er individuelt, hvornår man er i stand til at genoptage sit arbejde. Det kommer an på, hvor belastende dit arbejde er. Du kan tale om dette med lægen på afdelingen, inden du bliver udskrevet, eller med din egen læge efter udskrivelsen.

Spis tit og lidt

Hvis din appetit er lille, kan det være en fordel at spise tit og lidt. Spis derfor små måltider 6-8 gange om dagen. Supplér gerne med proteindrikke.

Forvent at være træt

Det er naturligt at føle sig træt efter en stor operation, også selvom du ikke har udført fysisk aktivitet eller lider af søvnmangel. Det er normalt, at almindelige daglige gøremål kan blive uoverskuelige, og det kan være svært for dig at komme i gang med de ting, du gerne vil og plejer at gøre. Denne form for træthed kan ikke hviles væk – tværtimod kan det blive svært at sove om natten, hvis du hviler meget i løbet af dagen. Fysisk aktivitet kan være et effektivt middel mod træthed – gerne kombineret med et hvil midt på dagen.

Tal med lægen om bilkørsel

Der er ingen egentlige restriktioner i forhold til bilkørsel, medmindre at du er påvirket af smertestillende medicin, der nedsætter din opfattelses- og reaktionsevne. Tal med lægen om bilkørsel, inden du bliver udskrevet.

Genoptag seksuelt samvær, når du er klar til det

Du skal ikke være bange for at genoptage seksuelt samvær, når du har kræfter og lyst til det. Det kan på ingen måde skade dig.

KONTROL

Du vil blive indkaldt til kontrol 1-2 uger efter udskrivelsen. Et evt. kontrolprogram herefter vil blive tilrettelagt efter individuel vurdering.

MULIGE KOMPLIKATIONER

Alle operationer indebærer en risiko for komplikationer. Komplikationer i forbindelse med operationen kan fx være sårinfektion, lungebetændelse, urinvejsinfektion eller ansamling i bughulen. I sjældne tilfælde kan der opstå galdevejsforsnævring og galdelækage. Der ses ofte forbigående leverfunktionspåvirkning. Egentlig leversvigt er yderst sjældent.

KONTAKT OG MERE VIDEN

Har du spørgsmål til operationen, er du velkommen til at kontakte os.

Du kan læse mere om kræft i leveren på Kræftens Bekæmpelses hjemmeside www.cancer.dk.



Kontakt

Mave- og Tarmkirurgisk Sengeafsnit A1
Tlf. 97 66 11 33
Vi træffes bedst 9.00 – 14.00